

Vejledning om opstilling af folketingskandidater 2016

Godkendt af landsledelsen den 29. januar 2016
Opdateret den 10. juni 2016

Indholdsfortegnelse

1. Indledning	s. 2
2. Opstillingsprocessens hovedtræk	s. 2
3. Hvornår gennemføres opstillingerne?	s. 2
4. Hvem er ansvarlig for opstillingerne?	s. 2
5. Fællesmødet	s. 3
6. Opstilling og afstemning	s. 9
7. Beskrivelse af anmeldelsesformerne	s. 11
8. Klagemuligheder og -tidsfrister	s. 11
9. Afslutning	s. 12
10. Bilag om elektronisk afstemningssystem	s. 13

1. Indledning

I SF's love er fastsat en række bestemmelser om opstilling af folketingskandidater. Lovene indeholder også en bestemmelse om, at Landsledelsen skal udarbejde en vejledning om de spørgsmål, der skal tages stilling til ifm. opstilling og afstemning om kandidater, og om at Landsledelsen kan fastsætte nærmere bestemmelser inden for lovenes rammer.

Denne vejledning indeholder således tre typer vejledning: Lovbundne regler (bindende), landsledelsesbestemmelser/retningslinier (bindende) og anbefalinger (som kan afviges).

De bindende regler skal overholdes. Hvis der er bestemmelser, der ikke overholdes, kan landsledelsen beslutte at opstillingen skal gå om.

Udvidet råd og vejledning kan indhentes i partisekretariatet – kontakt Jens Andersen 3337 4487.

2. Opstillingsprocessen i hovedtræk

Opstillingen af folketingskandidater er en længere proces med følgende vigtigste led:

- a. Partiforeningerne beslutter sig på et medlemsmøde for den foretrukne opstillingsform og anmeldelsesform.
- b. Storkredsen holder et fællesmøde, der beslutter storkredsens opstillingsform og anmeldelsesform.
- c. Kandidater indstilles (ved fællesopstilling) eller opstilles (ved enkeltopstilling i de enkelte opstillingskredse).
- d. Hvis der er valgt fællesopstilling og/eller partiliste, holdes der urafstemning om nummerering af kandidaterne.

3. Hvornår gennemføres opstillingerne?

I lovene er bestemt, at opstillinger skal gennemføres i lige år og være afsluttet senest 1. oktober. De nyopstillede kandidaters funktionsperiode begynder 1. oktober 2016 og varer til 30. september 2018. Dvs. at ved et evt. folketingsvalg i inden 1.oktober er det de hidtidige kandidater, der skal opstilles, medmindre Landsledelsen beslutter andet.

For at få tidsplanen til at gå op, bør fællesmødet indkaldes i marts eller begyndelsen af april og holdes senest i maj. Urafstemninger gennemføres i august-september.

Ved ekstraordinære opstillinger (f.eks. hvor en kandidat trækker sig) tages der ikke igen stilling til opstillings- og anmeldelsesformen, men der foretages alene ny opstilling af kandidat(er) og evt. nummerering.

4. Hvem er ansvarlig for opstillingerne?

Lovene slår fast, at det er storkredsbestyrelsen, som er ansvarlig for opstillingen.

5. Fællesmødet

Fællesmødet i storkredsen er det vigtigste møde i forhold til hele opstillingsproceduren. I lovene er det slået fast, at Fællesmødet afgør hvilken opstillingsform og anmeldelsesform, der skal anvendes, og fastsætter øvrige regler for opstillingen.

Der er ikke i partiets love fastsat regler omkring frister for indkaldelse til Fællesmøde. De enkelte storkredsorganisationer kan fastsætte regler herom i sine egne vedtægter.

Da det er et krav, at de enkelte partiforeninger - forud for Fællesmødet - skal afholde medlemsmøde eller generalforsamling for at fastlægges deres holdning til Fællesmødet, må en indkaldelsesfrist på 5-6 uger være passende.

Beslutninger truffet af et afholdt fællesmøde kan ikke omgøres uden udtrykkeligt godkendelse i Landsledelsen. En tilladelse til omgørelse vil normalt kun blive givet, hvis der er tale om, at der er sket alvorlige procedurefejl på det afholdte fællesmøde.

5.1 Fællesmødets start

Ved begyndelsen af Fællesmødet bør konstateres, hvem der møder som repræsentant for de enkelte partiforeninger. Det er i den forbindelse vigtigt, at man ikke blander fællesmøde og storkredsbestyrelse sammen. Det er to selvstændige organer, hvor storkredsbestyrelsen har det særlige ansvar at indkalde til Fællesmødet.

Man skal ligeledes være opmærksom på, at partiforeningerne forud for Fællesmødet skal have afholdt et medlemsmøde eller generalforsamling, og her have afgjort, hvilken opstillingsform og anmeldelsesform, den ønsker, samt foretage en prioritering af de øvrige muligheder i tilfælde af, at f.eks. første prioritet udgår under afstemningen om opstillingsform/anmeldelsesform (jf. nedenfor i afsnit 5.4 "Opstillingsform og anmeldelsesform"). Det betyder, at den/de repræsentanter, som møder for partiforeningen, skal have et mandat med fra sin egen partiforenings medlemsmøde. Har der ikke været afholdt medlemsmøde i en partiforening, er den pågældende partiforening udelukket fra at deltage i afstemningerne på Fællesmødet.

5.2 Referat

Af hensyn til senere tvivlsspørgsmål skal et referat udarbejdes meget hurtigt efter afholdelse af Fællesmødet. Det vil være en god idé, at man på Fællesmødet aftaler en sidste frist for udsendelse af referatet, og hvem der skal modtage det. Her bør minimum alle partiforeninger og tilstedeværende på mødet modtage et eksemplar.

For at forebygge senere problemer, er det også en god idé, at referenten undervejs på mødet læser de vedtagne beslutninger op for at sikre, at der er enighed om, hvad der er besluttet.

Ligeledes er det vigtigt, at det af referatet fremgår, hvem der repræsenterede den enkelte partiforening. Det er i partiets love bestemt, at et beslutningsreferat skal indsendes til partisekretariatet. Referatet skal indsendes senest 1. juni.

5.3 Stemmer på Fællesmødet

På Fællesmødet har repræsentanten, som møder for den enkelte partiforening, et antal stemmer, som svarer til én stemme pr. påbegyndt 40 medlemmer på grundlag af seneste kvartalsoptælling på partisekretariatet. Partiforeningen har mulighed for at dele sine stemmer i overensstemmelse med resultatet ved medlemsmøde/generalforsamling.

Storkredsbestyrelsen bør - som forberedelse til mødet - sikre, at man har de nødvendige oplysninger herom, og medbringe disse til mødet (kan fås ved at kontakte partikontoret).

5.4 Opstillingsform og anmeldelsesform

Det er vigtigt at skelne mellem *opstillingsform* og *anmeldelsesform*.

Opstillingsform handler om, hvordan SF internt foretager opstilling. Der er to mulige opstillingsformer:

- Fællesopstilling vil sige, at opstilling af kandidater foregår samlet i hele storkredsen, og at alle medlemmer i storkredsen ved urafstemning kan stemme om alle kandidatforslag.
- Enkeltopstilling vil sige, at opstilling af kandidat foregår i hver enkelt opstillingskreds for sig, og at medlemmerne i den enkelte opstillingskreds ved urafstemning vælger opstillingskredsens kandidat.

Anmeldelsesform handler om, hvordan SF anmelder sine kandidater over for valgmyndigheden. Der er to mulige anmeldelsesformer:

- Sideordnet anmeldelse med nominering. Ved sideordnet opstilling skal alle kandidater i storkredsen stilles op i alle opstillingskredse. Ved selve valget er det personlige stemmetal afgørende for hvilken kandidat, der er valgt. Nominering betyder, at partiet selv bestemmer, hvilken kandidat, der skal stå først på stemmesedlen i de enkelte opstillingskredse. De øvrige kandidater opføres alfabetisk (se desuden afsnit 7.1).

- Kredsopstilling med partiliste. Ved kredsopstilling kan der kun opstilles en kandidat i hver opstillingskreds, og en kandidat kan kun være opstillet i én opstillingskreds. Ved valget er placeringen på partilisten afgørende for hvilken kandidat, der er valgt. Kandidaterne opføres på stemmesedlen med opstillingskredsens kandidat først, herefter følges partilistens rækkefølge (se desuden afsnit 7.2).

Det betyder, at der maksimalt kan være fire forskellige kombinationer at vælge imellem for Fællesmødet. Reglerne i partiets love siger, at der kun skal ske afstemninger i forhold til *foreslåede* muligheder. Dvs. hvis en kombinationsmulighed ikke foreslås, skal den ikke til afstemning.

Inden afstemningen skal man tage stilling til, hvad man gør, hvis to forslag i sidste afstemning får lige mange stemmer. Er der tid til det, og er ikke alle partiforeninger mødt op til fællesmødet, kan man vælge at indkalde til et nyt fællesmøde. Ellers må man foretage lodtrækning.

Valg af opstillings- og anmeldelsesform foregår som fransk afstemning, dvs. at der i første runde kan stemmes på én af de foreslåede muligheder. Hvis en af mulighederne får absolut flertal, er den vedtaget. Hvis der ikke er en af mulighederne, der får absolut flertal, gennemføres en ny afstemning, hvor den mulighed, der fik færrest stemmer i første runde udgår. I anden runde stemmes på én af de resterende muligheder. Hvis en af mulighederne får absolut flertal, er den vedtaget. Hvis der heller ikke i anden runde er et forslag, der har fået absolut flertal, gennemføres en tredje runde uden det forslag, der fik færrest stemmer i anden runde.

Skematisk oversigt over de fire kombinationer af opstillings- og anmeldelsesformer

	Fællesopstilling i storkreds	Enkeltopstilling i kreds
	Urafstemning i hele storkredsen om alle kandidatforslag	Urafstemning i hver enkelt opstillingskreds (hvis der er mere end et kandidatforslag)
Sideordnet med nominering Kandidaternes personlige stemmetal er afgørende, dvs. 'vælgerne bestemmer'	a) Fællesopstilling + sideordnet Stemmeseddel: Nr. 1 er den kandidat der er nomineret i kredsen Øvrige kandidater: alfabetisk	c) Enkeltopstilling + sideordnet Stemmeseddel: Nr. 1 er den enkelte kredses kandidat Øvrige kandidater: alfabetisk
Kredsopstilling med partiliste Kandidaternes placering på partilisten er afgørende, dvs. 'medlemmerne bestemmer'	b) Fællesopstilling + partiliste Stemmeseddel: Partilistens (iht. urafstemning mellem alle kandidater)	d) Enkeltopstilling + partiliste Stemmeseddel: Partilistens (iht. urafstemning mellem de enkelte kredses kandidater)

5.4.1 Specifikke regler ved fællesopstilling og sideordnet anmeldelse med nominering

Hvis fællesmødet vælger fællesopstilling og sideordnet anmeldelse med nominering, skal fællesmøde tage stilling til hvor mange kandidater, der skal opstilles i storkredsen, og hvordan nominering af kandidater skal foregå. Kandidaterne vælges ved en urafstemning i hele storkredsen.

Med hensyn til antal kandidater, der skal opstilles, bør fællesmødet sikre, at der på den ene side er forskellige kandidater at vælge imellem og på den andens side sikre overskuelighed. Som regel vil det være en god idé at opstille et antal kandidater svarende til antallet af opstillingskredse, men det er ikke noget krav.

Med hensyn til nominering – altså hvilken kandidat, der skal stå øverst på stemmesedlen i de enkelte opstillingskredse er der forskellige måder at gøre det på, og det er vigtigt, at metoden er fastsat præcist på forhånd. Metoden som anvendes til at fastlægge nominering skal afspejle urafstemningsresultatet. Det er således ikke muligt at vedtage en nominering, som er uafhængig af urafstemningsresultatet. Her er et par eksempler på muligheder, som fællesmødet kan vedtage:

Model 1: Én "spidskandidat" nomineres i alle opstillingskredse

Hvis fællesmødet ønsker at storkredsen skal have én spidskandidat, kan fællesmødet beslutte, at den kandidat, der får flest stemmer ved urafstemningen skal nomineres i alle opstillingskredse. De øvrige kandidater vil optræde alfabetisk på stemmesedlen. Uanset dette vil det personlige stemmetal være afgørende for hvilken kandidat, der vælges.

Denne model er god, hvis storkredsen kan forvente at få valgt én kandidat og ønsker at føre valgkamp for én kandidat i hele storkredsen. Man kan sige det således, at partiet dermed signalerer, hvem der er spidskandidat, mens den endelige afgørelse om hvem der vælges, ligger hos vælgerne.

Model 2: Tre "topkandidater" nomineres i hver 1/3 af opstillingskredsene

Hvis fællesmødet ønsker at storkredsen skal have tre spidskandidater, kan fællesmødet beslutte, at de tre kandidater, der får flest stemmer ved urafstemningen skal nomineres i hver et antal opstillingskredse. Det kan gøres ved at beslutte, at nr. 1 ved urafstemningen først vælger et antal opstillingskredse, herefter vælger nr. 2 et antal opstillingskredse og så nr. 3. Eller det kan gøres ved at nr. 1 først vælger en opstillingskreds, så vælger nr. 2, så nr. 3, hvorefter nr. 1 vælger endnu en opstillingskreds og så fremdeles, indtil der ikke er flere opstillingskredse. De øvrige kandidater nomineres ikke i nogen opstillingskreds.

Denne model er god, hvis storkredsen kan forvente at få valgt tre kandidater og ønsker at føre valgkamp for tre topkandidater i hele storkredsen

Model 3: Kandidater nomineres i forskelligt antal kredse

Hvis Fællesmødet ønsker, en klar prioritering af én spidskandidat, men også ønsker at markere, hvem der er nr. 2 kan det gøres ved at beslutte, at den der bliver nr. 1 ved urafstemningen nomineres i f.eks. halvdelen af opstillingskredsene, nr. 2 nomineres i en fjerdedel af kredsene, mens de næstfølgende hver nomineres i en opstillingskreds, indtil der ikke er flere kredse. Er der f.eks. 12 opstillingskredse nomineres nr. 1 i 6 opstillingskredse, nr. 2 i 3, nr. 3,4 og 5 i en hver, mens de øvrige kandidater ikke nomineres i nogen opstillingskreds.

Denne model kan eksempelvis anvendes, hvis storkredsen forventer at kunne få valgt én eller to kandidater.

Model 4: Der nomineres forskellige kandidater i hver opstillingskreds

Hvis fællesmødet ønsker, at kandidaterne skal nomineres i forskellige opstillingskredse, kan man beslutte, at kandidaterne kan vælge hvilken opstillingskreds, de vil nomineres i, efter deres placering ved urafstemningen. Så vælger nr. 1 først opstillingskreds, herefter 2. to etc. Hvis der opstilles flere kandidater end antallet af opstillingskredse, bliver de ved urafstemningen dårligst placerede kandidater ikke nomineret i nogen opstillingskreds. Denne model giver i udgangspunkt mest ligelig behandling af kandidaterne, men favoriserer de kandidater der kommer først i alfabetet.

5.4.2 Specifikke regler ved fællesopstilling og kredsopstilling med partiliste

Hvis fællesmødet vælger fællesopstilling og kredsopstilling med partiliste, skal der opstilles et antal kandidater svarende til antallet af opstillingskredse i storkredsen. Der skal gennemføres en urafstemning i hele storkredsen, og resultatet heraf angiver dels den rækkefølge, i hvilken kandidaterne kan vælge opstillingskreds, og dels rækkefølgen på partilisten. Fællesmødet kan fastsætte nærmere procedureregler for kandidaternes valg af opstillingskreds.

5.4.3 Specifikke regler ved enkeltopstilling og sideordnet anmeldelse med nominering

Hvis fællesmødet vælger enkeltopstilling og sideordnet anmeldelse med nominering, skal der mindst opstilles et antal kandidater svarende til antallet af opstillingskredse i storkredsen. Fællesmødet skal tage stilling til, om hver opstillingskreds kan opstille mere end én kandidat, og i så fald fastsætte maksimalt antal.

Der skal gennemføres urafstemning i de enkelte opstillingskredse*. Den kandidat, der får flest stemmer er valgt og nomineres i den pågældende opstillingskreds. Er der kun en kandidat, er den pågældende valgt uden afstemning. Hvis fællesmødet har besluttet, at de enkelte opstillingskredse kan opstille flere kandidater er nr. to (eller evt. flere) også valgt, men nomineres ikke i nogen opstillingskreds.

5.4.4 Specifikke regler ved enkeltopstilling og kredsopstilling med partiliste

Hvis fællesmødet vælger enkeltopstilling og kredsopstilling med partiliste, skal der opstilles et antal kandidater svarende til antallet af opstillingskredse i storkredsen. Der gennemføres urafstemning i de enkelte opstillingskredse*. Den kandidat, der får flest stemmer er valgt som kandidat i opstillingskredsen. Er der kun en kandidat, er den pågældende valgt uden afstemning. Når alle opstillingskredse har opstillet sin kandidat gennemføres en urafstemning i hele storkredsen mellem disse. Resultatet heraf angiver rækkefølgen på partilisten.

*I opstillingskredse, der består af flere kommuner, påhviler det partiforeningen i kredskommunen (jf. folketingsvalglovens opstillingskredsfortegnelse) - i samarbejde med de øvrige partiforeninger at forestå opstillingsarbejdet. Har kredskommunen ingen partiforening, tager storkredsorganisationen initiativet. Storkredsbestyrelsen kan udpege et medlem til i hver opstillingskreds at følge opstillingsprocessen og sikre sig at alle regler overholdes.

5.5 Indkaldelse af kandidater

Det er i lovene specifikt nævnt, at ved enkeltopstilling skal indkaldelse af forslag til kandidater ske ved meddelelse til medlemmerne i opstillingskredsen, f.eks. gennem medlemsbladet. En logisk konsekvens heraf er, at det kun er partimedlemmer i den pågældende opstillingskreds, som har ret til at komme med forslag til kandidater, medmindre en kompetent forsamling har vedtaget, at andre også kan komme med forslag til kandidater.

Der er ikke bestemmelser i lovene om, hvordan forslag til kandidater skal indhentes ved anvendelse af fællesopstilling. Fællesmødet skal træffe beslutning om, hvordan kandidater skal indhentes og uanset hvilken opstillingsform, der anvendes, skal det gøres tydeligt.

5.6 Hvem kan stille op

I følge partiets love skal en kandidat have været medlem af partiet i mindst et år på det tidspunkt, hvor afstemningen afsluttes. Landsledelsen kan - i særlige tilfælde - dispensere fra denne regel. Medlemmer, der er i restance med partiskat, er ikke opstillingsberettigede.

I lovene er ikke specifikt nævnt noget om kontingentrestance, hvilket må tillægges, at det er de enkelte partiforeninger, som administrerer kontingentindbetalinger, og som har ansvaret for at slette medlemmer med kontingentrestance.

Fællesmødet skal træffe beslutning om hvorvidt kandidater kan indstille sig selv eller fastsætte krav om at kandidater skal indstilles af en partiforening og/eller et antal medlemmer i storkredsen. Fællesmødet kan beslutte, at en partiforening kun kan indstille et vist antal kandidater.

5.7 Antal stemmer, der skal afgives ved urafstemningen

Fællesmødet skal tage stilling til, hvor mange stemmer, der skal afgives i urafstemningen. Antallet må afhænge af, hvor mange kandidater, SF kan forvente at få valgt i den pågældende storkreds.

Forventede antal SF-mandater i den pågældende storkreds:	Stemmer, som skal afgives ved urafstemningen:
0	1
0-1	1
1	1
1-2	1, alternativ 1-2 (mindst 1, højst 2)
2	1-2, alternativ 2
2-3	2, alternativ 2-3
3	2-3, alternativ 3
3-4	3, alternativ 3-4
4	3-4, alternativ 4
4-5	4, alternativ 4-5
5	4-5, alternativ 5
5-6	5, alternativ 5-6
6	5-6, alternativ 6

5.8 Nedsættelse af stemmeudvalg

I lovene er det bestemt, at "Storkredsbestyrelsen/Fællesmødet" vælger et stemmeudvalg. Dvs., at hvis Storkredsbestyrelsen ikke på forhånd har valgt et stemmeudvalg til at forestå urafstemningen i forbindelse med opstilling af folketingskandidater, så skal Fællesmødet vælge et stemmeudvalg, der varetager urafstemningen ved fællesopstilling og afstemning om nummerering af kandidater ved partiliste. Et stemmeudvalg skal bestå af minimum 5 personer, og skal så vidt muligt repræsentere hver sin partiforening.

5.9 Ethiske regler

Fællesmødet kan fastsætte "etiske regler" om hvordan kandidaterne kan præsentere sig, anbefalinger mv., således at urafstemningen gennemføres i "god ro og orden".

5.10 Stemmelighed

Der tages stilling på Fællesmødet til procedure ved stemmelighed. Hvis der er stemmelighed mellem kandidater, der har en reel valgmulighed, må det forekomme rimeligt at foretage en ny afstemning blandt de kandidater, der har opnået stemmelighed. Denne afstemning kan enten foretages ved urafstemning eller ved delegeretmøde i storkredsen. Hvis der er stemmelighed mellem kandidater uden reel valgmulighed, kan det være rimeligt at foretage lodtrækning.

5.11 Tidsplan

Fællesmødet skal fastlægge en overordnet tidsplan for afstemningsproceduren ud fra lovene og denne vejledning, herunder frist for indstilling af kandidater og skæringsdato for, hvornår et medlem skal være indmeldt (registreret i partisekretariatet) for at have stemmeret. Den detaljerede køreplan kan evt. overlades til Stemmeudvalget at fastlægge ud fra Fællesmødets retningslinier.

Hvis det i storkredse, som anvender fællesopstilling med partiliste, kan komme på tale at anvende den såkaldte franske valgmetode med 2 valgrunder (hvor kandidaten vælges med absolut flertal), skal beslutning herom ske på Fællesmødet.

Hvis man benytter enkeltopstilling med partiliste og derfor både skal have urafstemninger på opstillingskredsplan og efterfølgende på storkredsplan, skal tidsplanen tage højde for dette.

5.12 Stemmeafgivelse ved urafstemning

Urafstemning kan foregå pr. brev, ved fremmøde eller elektronisk. Uanset hvilken form, der anvendes, skal alle stemmeberettigede sikres mulighed for at deltage i afstemningen, og hemmelig stemmeafgivning og pålidelighed skal sikres.

Ved afstemning pr. brev skal der anvendes postboks eller en tilsvarende sikret boks. Ved brug af elektronisk afstemning skal afstemningsmetoden godkendes af landssekretæren forud. Hvis fællesmødet beslutter, at der kan afgives stemme ved fremmøde, skal reglerne herfor beskrives. Der kan ikke afgives stemme efter at stemmeoptællingen er påbegyndt.

5.13 Hvad skal der ske, hvis en kandidat trækker sig?

Hvis en kandidat trækker sig, tages der ikke igen stilling til opstillings- og anmeldelsesformen, men der foretages en ny opstilling af kandidat(er) og evt. nummerering.

Det er op til Fællesmødet at træffe beslutning om, hvad der helt præcist skal ske, hvis en kandidat trækker sig. Følgende må forekomme rimeligt:

5.13.1 Hvis der benyttes fællesopstilling og sideordnet anmeldelse

- Hvis den kandidat, der trækker sig, ved urafstemningen fik en god placering, bør der gennemføres en ny runde med opstilling af kandidater og ny urafstemning
- Hvis den kandidat, der trækker sig, ved urafstemningen ikke er nomineret i nogen opstillingskreds, udgår vedkommende som kandidat uden erstatning.
- Hvis den kandidat, der trækker sig, fik en mindre god placering ved urafstemningen, men dog er nomineret i en opstillingskreds, bør der – afhængig af hvad fællesmødet oprindeligt har besluttet omkring nominering – foretages ny fordeling af opstillingskredse mellem de kandidater, der har opnået en dårligere placering end den kandidat, der trak sig. Evt. suppleant kan opstilles og nomineres i den opstillingskreds, der så bliver ledig eller der kan vælges en ny kandidat til denne opstillingskreds.

5.13.2 Hvis der benyttes fællesopstilling og partiliste

- Hvis den kandidat, der trækker sig, er placeret så højt på partilisten, at vedkommende har en reel valgmulighed (f.eks. nr. 2 på partilisten i en storkreds, hvor SF har mulighed for at få 2 mandater), bør der foretages en hel ny runde med opstilling af kandidater og ny urafstemning;
- Hvis den kandidat, der trækker sig, er placeret så lavt på partilisten, at vedkommende ikke har reel valgmulighed, rykker de øvrige kandidater op på listen og der foretages ny fordeling af opstillingskredse mellem de kandidater, der har opnået en dårligere placering end den kandidat, der trak sig. Evt. suppleant kan opstilles og nomineres i den opstillingskreds, der så bliver ledig eller der kan vælges en ny kandidat til denne opstillingskreds.

5.13.3 Hvis der benyttes enkeltkredsopstilling og sideordnet anmeldelse med nominering

Foretager den opstillingskreds, hvor vedkommende var opstillet opstilling af en ny kandidat.

5.13.4 Hvis der benyttes enkeltopstilling med partiliste

Foretager den opstillingskreds, hvor vedkommende var opstillet opstilling af ny kandidat, og

- a) hvis den kandidat, der trækker sig, er placeret så højt på partilisten, at vedkommende har en reel valgmulighed (f.eks. nr. 2 på partilisten i en storkreds, hvor SF har mulighed for at få 2 mandater), bør der foretages ny urafstemning mellem de enkelte opstillingskredses kandidater;
- b) hvis den kandidat, der trækker sig, er placeret så lavt på partilisten, at vedkommende ikke har reel valgmulighed, rykker de øvrige kandidater op på partilisten den "nye" kandidat placeres i bunden af partilisten

5.14 Eksempel på dagsorden for fællesmødet

1. Formalia

Valg af dirigent og referent. Konstatation af, hvem der repræsenterer de enkelte partiforeninger, herunder antal stemmer og stemmeberettigelse

2. Beslutning om opstillingsform

Valg mellem

- a) Fællesopstilling og sideordnet anmeldelse med nominering
- b) Fællesopstilling og kredsvis anmeldelse med partiliste
- c) Enkeltopstilling og sideordnet anmeldelse med nominering
- d) Enkeltopstilling og kredsvis anmeldelse med partiliste

3. Stillingtagen til hvor mange kandidater, der opstilles

(kun hvis der anvendes sideordnet anmeldelse)

4. Stillingtagen til hvordan nominering skal foretages

(kun hvis der anvendes fællesopstilling og sideordnet anmeldelse)

5. Beslutning om regler for indstilling af kandidater

(kun i tilfælde af anvendelse af fællesopstilling)

6. Overordnet tidsplan for indstilling/opstilling af kandidater og afholdelse af evt. urafstemning

7. Beslutning om, hvor mange stemmer der skal afgives i forbindelse med urafstemning

(kun ved fællesopstilling og/eller partiliste)

8. Beslutning om, hvad der skal ske, hvis en kandidat trækker sig

9. Procedure i tilfælde af stemmelighed blandt de øverste kandidater

(kun ved fællesopstilling og/eller partiliste)

10. Beslutning om, hvorvidt der kan afgives stemme i forbindelse med stemmeoptællingen

(kun ved fællesopstilling og/eller partiliste)

11. Nedsættelse af stemmeudvalg

(kun ved fællesopstilling og/eller partiliste - kan være nedsat af storkredsbestyrelsen)

12. Beslutning om evt. "etiske regler" omkring urafstemningen

(kun ved fællesopstilling og/eller partiliste)

6. Opstilling og afstemning

Proceduren i forbindelse med opstilling og afstemning adskiller sig lidt; alt efter hvilken opstillingsform/anmeldelsesform, som Fællesmødet beslutter.

6.1 Stemmeudvalget

Stemmeudvalget skal bestå af mindst 5 personer, der så vidt muligt skal repræsentere hver sin partiforening.

Det er vigtigt, at stemmeudvalget er indstillet på at "holde lav profil" omkring profilering af personlige favoritter. En opstillet kandidat kan under ingen omstændigheder være medlem af stemmeudvalget (i tilfælde af faste stående stemmevalg skal personer, der evt. selv kandiderer, afstå fra at deltage i stemmeudvalgets arbejde i forbindelse med den pågældende valghandling).

Stemmeudvalgets opgave er på grundlag af fællesmødets beslutninger at afgøre:

- a) Stemmesedlens udformning, herunder kandidaternes placering på stemmesedlen.
- b) Den konkrete periode, i hvilket afstemningen skal foregå.
- c) Tidspunkt og sted for stemmeoptælling, der skal være åben for medlemmerne. Der skal udarbejdes beslutningsreferat over stemmeudvalgets beslutninger.

6.2 Indstilling af kandidater

Det er vigtigt, at fristen for at indstille kandidater annonceres i god tid, således at der er tid nok til at anmelde kandidater, og at der er præcise oplysninger om hvortil opstilling skal sendes. Ved enkeltopstilling er det et lovkrav, at alle medlemmer orienteres, f.eks. via brev eller gennem medlemsbladet.

6.3 Retningslinier for kandidatpræsentation

Det kan være en god ide, at fællesmødet/stemmeudvalget fastlægger retningslinier for, hvorledes kandidaterne præsenteres. Skal der afholdes præsentationsmøde? Skal der være retningslinier for præsentation af kandidaterne? Kan foto indleveres? Accepteres anbefalingslister? Bringes kandidatpræsentationer som indleveret, eller opstilles de ensartet? Skal der anvendes skema? Skal der være regler for, hvor meget præsentationerne må fylde? etc.

6.4 Afstemningsperioden

Der bør her afsættes en periode på ca. 14 dage til selve urafstemningen. Omvendt kan en for lang periode også betyde, at medlemmerne "glemmer" urafstemningen, og derfor ikke får afsendt stemmesedlen.

6.5 Postboks

Ved afstemning pr. brev skal der anvendes postboks eller en tilsvarende sikret boks.

Hvis der anvendes postboks er det vigtigt, at det nedsatte stemmevalg meget hurtigt får reserveret en postboks, da det kan tage nogen tid hos postvæsenet at få en sådan.

"Poste restante" er ikke en postboks, og derfor klart ulovlig. En aftale med et posthus om et "Postboksnummer" og opsamling af alle afstemningsbreve til afhentning på et nærmere aftalt tidspunkt må derimod opfattes om en praktisk gennemførelse om kravet om anvendelse af postboks.

6.6 Udformning af stemmeseddel og svarkuvert

Ved afstemning pr. brev bør stemmesedlen trykkes på farvet papir, f.eks. mørkerød, da det ikke så let kan kopieres uden misfarvning, og da den så let kan skelnes fra andre dokumenter.

Der skal anvendes dobbeltkuverter til returnering af stemmesedlen:

- a) Der bør vedlægges en lille kuvert (A6-størrelse), som stemmesedlen kan indlægges i (anonym kuvert). På forsiden kan evt. påføres følgende tekst med labels: "Stemmesedlen lægges i denne kuvert, hvorefter kuverten lægges i svarkuverten".
- b) Der bør vedlægges en svarkuvert (f.eks. A5-størrelse), hvorpå man påsætter afsenderadresse (medlemmets) af hensyn til registreringen, således at man dels kan kontrollere, om folk har stemmeret i området, dels kan kontrollere, at man ikke afgiver sin stemme to gange. Svarkuverten bør være påsat en adresselabels med det postboksnummer, hvor stemmesedlen skal indleveres. Påfør kun organisationsnavn, postboksnummer og postnummer/by.

6.7 Hvem kan stemme?

I udgangspunktet er alle medlemmer af SF i den pågældende kreds/storkreds stemmeberettigede.

Et medlem, der er medlem af en anden partiforening end den, i hvis område medlemmet bor eller alene er medlem ved central registrering iht. lovenes § 4 stk. 1, har ved urafstemninger stemmeret i den opstillingskreds/storkreds, hvor vedkommende medlem bor. Det er medlemmets eget ansvar i god tid over for stemmeudvalget at gøre opmærksom på sin stemmeret, jf. lovenes § 23. Sognebåndsløser og centralt registrerede medlemmer vil sædvanligvis være omfattet af adresselabels fra partikontoret.

Fællesmødet skal som nævnt i afsnit 5.11 fastsætte en skæringsdato for, hvornår et medlem skal være indmeldt (registreret i partisekretariatet) for at have stemmeret. Denne dato bør fastsættes til et tidspunkt umiddelbart før stemmeudvalget skal rekvirere adresselabels (jfr. 6.7 herunder).

I henhold til lovenes § 3 stk. 2 er medlemskab gyldigt, når det er registreret i partisekretariatet, godkendt af partiforeningen, og første kontingent er indbetalt. Medmindre fællesmødet fastsætter andet, administreres denne bestemmelse i praksis ved, at partiforeningerne (kassereren) over for stemmeudvalget oplyser, hvis der blandt de af partisekretariatet registrerede medlemmer er nye medlemmer, som ikke er godkendt af partiforeningen, eller som ikke har betalt det første kontingent. Hvis partiforeningen ikke afgiver oplysning herom, betragtes alle registrerede medlemmer som værende godkendt og havende betalt første kontingent.

Medlemmer, som i perioden fra skæringsdatoen til opgørelse af urafstemningens resultat er fraflyttet storkredsen eller udmeldt af partiet mister deres stemmeret. Dvs. at kuverter med stemmesedler fra disse (tidligere) medlemmer skal frasorteres inden optællingen.

Medmindre fællesmødet fastsætter andet, administreres denne bestemmelse i praksis ved, at partiforeningerne (kassereren) over for stemmeudvalget oplyser, hvis der blandt de af partisekretariatet på skæringsdatoen registrerede medlemmer er fraflyttede eller udmeldte medlemmer, som skal frasorteres. Hvis partiforeningen ikke afgiver oplysning herom, skal der ikke frasorteres medlemmer.

6.8 Adresselabels

Til brug ved selve urafstemningen **skal** stemmeudvalget rekvirere medlemsoplysninger fra partikontoret – evt. i form af adresselabels (bed om 2 sæt, så der er til både udsendelses- og svarkuverter). Det er vigtigt, at disse bliver bestilt til levering så tidsmæssigt tæt på udsendelse af stemmesedlerne som muligt.

Kuverterne bør forsynes med påskriften: Eftersendes ikke, men tilbagesendes med oplysning om ny adresse; således at der er overblik på de til- og fraflytninger, der kan ske i urafstemningsperioden. Afsenderadressen ved udsendelse af urafstemningsmaterialet bør være Stemmeudvalget/et medlem af Stemmeudvalget, som tager sig af fornyet fremsendelse af urafstemningsmaterialet, hvis de respektive medlemmer fortsat er bosiddende i urafstemningsområdet. På samme måde **skal** Stemmeudvalget tage hånd om de uanbringelige urafstemningsbreve, som kommer retur (ved "ny adresse ukendt").

6.9 Frankeret svarkuvert

Man kan vælge at vedlægge en frankeret svarkuvert. Det kræver, at man bestiller et specielt nummer på posthuset; eksempelvis: +++ 0300 +++, som så også skal angives på adresselabelen og "Sendes ufrankeret Modtageren betaler portoen" i frimærkefeltet. Sådanne breve er et par dage længere undervejs, hvilket man bør gøre medlemmerne opmærksom på. Vær også opmærksom på, at det kan tage tid at få aftale med postvæsenet på plads.

Frankerede svarkuverter øger erfaringsmæssigt stemmedeltagelsen.

6.10 Tømning af postboks

Tømning af postboksen må ikke ske i afstemningsperioden, men skal alene ske samme dag, som optællingen skal finde sted, og med deltagelse af - i hvert fald - 2 af stemmeudvalgets medlemmer (aftales af stemmeudvalget).

Ligeledes bør postboksen tømmes et par dage efter deadline for at hente for sent indkomne kuverter. Disse kuverter må ikke åbnes, og stemmeudvalget skal sikre, at de bliver destrueret.

6.11 Optælling af stemmer

Inden åbning af returkuverterne tjekkes afsenderadresserne med kontrollisten, således at intet medlem stemmer mere end en gang.

Herefter åbnes returkuverterne og stemmeseddel-kuverterne udtages. Stemmeseddel-kuverterne åbnes først, når alle returkuverterne er åbnet (dermed sikres fuld anonymitet).

Stemmesedlerne kontrolleres for det korrekte stemmeantal (ved anvendelse af mere end én stemme pr. medlem) og erklæres for ugyldige ved afvigelse fra fastlagt stemmeantal.

6.12 Urafstemningens resultat

Stemmeudvalget bekendtgør efter optællingen afstemningsresultatet for de opstillede kandidater, partiforenings- og storkredsbestyrelse. Samtidig skal resultatet omgående meddeles til partisekretariatet.

7. Beskrivelse af anmeldelsesformerne

Gennemgang af de to anmeldelsesformer, som SF's love giver mulighed for:

7.1 Sideordnet opstilling med nominering

Sideordnet opstilling med nominering indebærer, at partiets listestemmer fordeles mellem kandidaterne i kredsen i samme forhold, som de personlige stemmer er afgivet. Har en kandidat i en kreds fået 10 % af alle de personlige SF-stemmer i en bestemt opstillingskreds, skal den pågældende kandidat også have 10 % af SF's listestemmer i den samme opstillingskreds. Har den pågældende kandidat i en anden opstillingskreds fået 5 % af de personlige stemmer afgivet på partiet i opstillingskredsen, skal vedkommende også have 5 % af listestemmerne i denne opstillingskreds. Og så fremdeles i alle opstillingskredse og for alle kandidater. Ved sideordnet opstilling er kandidaterne valgt i rækkefølge efter stemmetallenes størrelse.

Sideordnet opstilling med nominering medfører normalt, at den kandidat, der har fået flest personlige stemmer, bliver valgt. Undtagelser kan dog forekomme, ved at nogle kandidater opnår mange personlige stemmer, hvor der også er mange listestemmer, som kandidaterne skal have andel i.

Andre kandidater opnår mange personlige stemmer, hvor der kun er få listestemmer at få andel i. Dette kan medføre, at en kandidat med lidt færre personlige stemmer end en anden kandidat alligevel bliver valgt, fordi den første kandidats personlige stemmer er "bedre placeret", f.eks. ved at der er tale om en større opstillingskreds. Hovedreglen er dog klar: Det er de personlige stemmer, der er afgørende, dvs. at SF-vælgerne, der stemmer personligt ved valget, bestemmer hvilken kandidat, der vælges.

7.2 Kredsopstilling med partiliste

Kredsopstilling med partiliste indebærer, at alle partiets listestemmer i en bestemt opstillingskreds tildeles den kandidat, der af partiet er opstillet i den pågældende opstillingskreds.

En kandidat er valgt, hvis vedkommende har fået et stemmetal (personlige stemmer og listestemmer), der er lig med eller større end fordelingstallet.

Fordelingstallet fremkommer på følgende måde: Partiets samlede antal stemmer i en storkreds divideret med et tal svarende til det antal mandater, partiet har fået i storkredsen + 1.

Har et parti f.eks. opnået 64.000 stemmer i en storkreds og 3 mandater, bliver fordelingstallet: $64.000 / (3 + 1) = 16.000$. En kandidat er hermed valgt, hvis vedkommende har et stemmetal på min.16.000.

Har ingen kandidater opnået fordelingstallet, vælges kandidaterne i den rækkefølge, som partilisten angiver.

Kredsopstilling med partiliste indebærer med meget stor sandsynlighed, at kandidaterne i partilistens rækkefølge bliver valgt. Hvis dette ikke skal være tilfældet, forudsætter det, at en kandidat længere nede på listen "sprænger" liste, dvs. opnår **fordelingstallet**. At dette bliver tilfældet kan ske ved, at en kandidat har fået mange personlige stemmer og/eller er opstillet i en meget stor opstillingskreds. Hovedreglen er dog klar: Det er placeringen på partilisten, der er afgørende, dvs. SF-medlemmerne, der deltager i urafstemningen, bestemmer hvilken kandidat, der vælges.

8. Klagemuligheder og -tidsfrister

I forbindelse med partiforeningerne og storkredsorganisationernes vedtagelse af og gennemførelse af opstillingsproceduren ved opstilling af folketingskandidater kan der begås formelle fejl, som i visse tilfælde kan give anledning til klager med det formål at få omgjort dele af eller hele proceduren.

Klager over procedurefejl på opstillingskredsplan skal først rettes til den ansvarlige partiforeningsbestyrelse, og som anden instans kan klager rettes til landsledelsen via partisekretariatet.

Klager over procedurefejl på storkredsplan skal først rettes til storkredsbestyrelsen, og som anden instans kan klager rettes til landsledelsen via partisekretariatet.

Landsledelsen kan bemyndige daglig ledelse til at behandle klager på landsledelsens vegne.

8.1 Klagetidsfrister

Der er ikke i SF's love fastsat bestemmelser og tidsfrister for indgivelse af klage over procedurefejl i forbindelse med opstilling af folketingskandidater. Men nogle overordnede betragtninger kan alligevel gøres gældende – med alle mulige konkrete forbehold fra sag til sag.

Som generelt udgangspunkt kan man sige, at en klage bør indgives til den relevante klageinstans hurtigst muligt efter, at klageren er blevet bekendt med det påklagede forhold – især hvis det vil være muligt for den ansvarlige opstillingsinstans at rette en evt. fejl eller at stoppe den videre opstillingsprocedure indtil konsekvenserne af det påklagede forhold er endelig afklaret.

Når et fællesmøde f.eks. har vedtaget et sæt retningslinier for opstilling af folketingskandidater, så bør partiforeninger og medlemmer, som måtte mene, at vedtagelsen skrider imod SF's love eller nærværende vejledning, kunne indgive klage kort tid efter vedtagelsen og inden resten af opstillingsproceduren er afviklet. En klage, når hele resten af opstillingsproceduren er gennemført, vil ikke være umulig, men dens betydning vil være svækket væsentligt, hvis det kan anføres, at klagen kunne være indgivet langt tidligere i det samlede opstillingsforløb.

På samme måde bør konstaterede uregelmæssigheder omkring afviklingen af en urafstemning indklages umiddelbart, således at det f.eks. er muligt at stoppe urafstemningen og evt. omgøre urafstemningen før stemmeoptællingen finder sted, hvis klagen findes velbegrundet. Dette udelukker dog på ingen måde klager over forhold, som man ikke har haft mulighed for at konstatere før efter et helt eller delvis afsluttet opstillingsforløb.

9. Afslutning

Denne vejledning behandler ikke spørgsmål om, hvordan der føres valgkamp for kandidater i de enkelte storkredse. Det er op til storkredsens kompetente organer at træffe beslutning herom. Det er dog en god idé at man i de enkelte storkredse tænker kandidatopstilling og valgkamp sammen.

Kandidaterne skal anmelde sig over for valgmyndighederne senest kl. 12, 11 dage før et folketingsvalg. Hertil anvendes en særlig blanket. Der vil tilgå de opstillede kandidater information herom. Storkredsorganisationen har ansvar for at tjekke op på, at alle kandidater anmelder sig rettidigt.